

Varroatoosialane olukord ja vajalik arendustöö Eestis

Kokkuvõtte ettekandest Jäned mesinduspäeval 30.11.2008.a.

Lektor Aado Oherd, PR-5-1.4-6

Mesindusloeng toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesinikud peaksid meeles pidama, et varroatoos vajab pidevat tähelepanu! Loota seda, et mesilaspered varrolestadega ise hakkama suudavad saada, on ennatlik ja kergeusklik arvamus. Varroatoosi seireuringud on vajalikud pidevalt ja igal aastal järjepidevalt. Mesinik peaks teadma ka põhilisi varroatoosiravi peamisi meetodeid ja preparaate ning oskama valikute hulgast endale sobivaima välja valida. Spetsialistid ja nõustajad saavad siin kindlasti abiks olla. Samuti tuleks võimalust mööda hoida end kursis uute suundadega varroatoosi diagnostika ja ravi võtete arengus.

Paljudes mesilates võib mesinikku kevadel oodata peaaegu iga-aastane üllatus: talvel on surnud 5-15%, mõnikord kuni 50% mesilasperedest. Peamine põhjus on enamasti üks ja seesama - mesilaste lõppemist põhjustab tavaliselt puudulikult või hilinemisega ravitud varroatoos. Tähtis on õigeaegne tõrje! Kui näiteks varroatoosi ravi teha ainult üks kord aastas ja sedagi oktoobrikuus, siis ei säästa see suve lõpus kasvatatavaid talvemesilasi varroalestadest kahjustava toime eest.

Tavaliselt paljud harrastusmesinikud, kes peavad mesilasi teiste tööde kõrvalt, ei suuda teha ravitööd varroatoosi tõrjet õigeaegselt, mistõttu jääb palju varroalesti tarus hävitamata. Samuti on oluline valida kasutamiseks sobivad ravipreparaadid. Ka on oluline vahetada aeg-ajalt kasutatavaid ravimeid, et varroalestadest ei saaks välja kujuneda ravimiresistentsust.

Probleeme on ka kasutatavate preparaatidega (näiteks orgaanilised happed). Järgida tuleb ohutusnõudeid ning ravitöö on suhteliselt mahukas.

Uus varroatoosiravi preparaat BeeVital HiveClean Austriast on jõudnud Eestisse.

Kergendamaks mesinike tööd, on Austria teadlased koostanud uue liitpreparaadi looduslikest komponentidest – BeeVital HiveClean. BEEVITAL HIVECLEAN (ingl. k. mesilase elujõud, taru puhtus) ei ole ravim ja ei korva seda. BEEVITAL HIVECLEAN aitab kaasa tugeva ja terve mesilaspere arengule looduslikul teel.

Kuidas BeeVital HiveClean toimib? BEEVITAL HIVECLEAN toime mesilastele on välispidine. Looduslikud toimeained ei mõjuta mee kvaliteeti. Kandes preparaati raamide vahele, moodustuvad mikroskoopilised kleepuvad tilgakesed, mis jäävad mesilase keha katvate karvakeste külge. Tarus liikudes levivad mesilased preparaati teistele tarus olevatele mesilastele.

Kuidas BeeVital HiveClean täpsemalt toimib? BEEVITAL HIVECLEAN aktiveerib mesilaste puhastusinstinkti. Mesilased hakkavad puhastama kärjekanne surnud larvidest, eemaldades nii ka nõrgad, haiged ja lestadest tabandunud larvid. Viimaseid võib leida pinnaselt taru eest. BEEVITAL HIVECLEAN muudab ka lõhna mesilaste elukeskkonnas. Lestad reageerivad olukorra muutumisele ärritusega ning lahkuvad mesilastelt, kukkudes taru põhjale, ja surevad nälga.

Lestade suremine ei ole seega põhjustatud ühegi sünteetilise komponendi (mida BEEVITAL HIVECLEAN ei sisalda) mõjust. Preparaadi toime tulemus on näha vaid vaid taru põhjal, mitte aga kärgedel. BEEVITAL HIVECLEAN õige kasutamine ei avalda kahjulikku mõju haudmele, mesilasemale ega mesilastele endile.

BeeVital HiveClean kasutamine on lihtne. Soojendame BEEVITAL HIVECLEAN kehatemperatuurini. Preparaati soovitatakse kasutada kui välistemperatuur on 10-25 kraadi C.

Kui välistemperatuur on liialt kõrge, lahkuvad mesilased haudmelt ning langeb preparaadi efektiivsus. Parim kasutamise aeg on hilisõhtul kui enamik mesilasi on tarus.

Kevadel, peale õietolmu korje algust ja kui ilm on piisavalt soe, tehakse esimene töötlus, tilgutades ca 15 ml BEEVITAL HIVECLEAN kärgede vahel olevatele mesilastele ja 7-8 raamile, sest seal leidub enamik lestadest. Preparaati on lihtsam kasutada, kui vahasildade ja raamide vahed on vahast puhastatud. Järgmisel hommikul hinnatakse, kui palju lestasid on mesilastelt taru põhjale langenud. Kui lesti on maha langenud rohkesti (üle 30 lesta), tuleb tarule teha täielik ravikuur, mis viib mesilaspere uuenemiseni.

Juulis-augustis, peale mee vurritamist, kontrollida lestade esinemist peredes. Sel ajal on enamik lestadest leitavad kärjekannudes. Lihtsaimaks lestade arvukuse määramise viisiks on hinnata taru põhjale langenud prahti ja loomulikult surnud lestade arvukust. Kuni septembrini tehtud ravi on väga kasulik talvituvale mesilasperele. Kõik hilinevad ravitöötlused on mesilastele kasulikud alles järgmisel aastal.

Novembris-detsembris kui välistemperatuur langeb 0 kraadini Celsiuse järgi, võib teha veelkordse töötuse mesilaste talvekobarale. Nii vabanevad viimastest lestadest, mis vastasel juhul elaksid 6 kuud ehk üle talve. BEEVITAL HIVECLEANiga võib teha kontrolltesti igal aastaajal - isegi talvekobarale. BEEVITAL HIVECLEAN õige kasutamine ei avalda kahjulikku mõju haudmele, mesilasemale ega ka mesilastele endile.

Võrkpõhjale langenud langetise ja prahi testimiseks kasutatakse traatvõrgust prahi kogumise põhja haudmekorpuse all ning tilgutatakse BEEVITAL HIVECLEAN kaudmekorpusesse.

Järgmisel hommikul loendame mahalangenud lestad. Saadud tulemus annab ligikaudse pildi lestadega tabanduse tasemest.

Haudmega peredes kahekordistub lestade arv keskmiselt ühe kuu jooksul. Kui maha langenud lestade arv ületab 30, on vajalik intensiivne töötlemine, mis koosneb 3 järjestikusest lestade paljunemise perioodil teostatud töötlemisest. 18-20 päeva jooksul on võimalik vabaneda varroalestadest peaaegu kuni 100%-lise efektiivsusega. Töötlemiste näitlik ajagraafik:

I töötlemine 1. päeval - toimib kuni 8. päevani

II töötlemine 6. päeval - toimib kuni 14. päevani

III töötlemine 13. päeval - toimib kuni 18. päevani

Varroatoosi nagu igasugust haigust ära hoida on lihtsam kui seda ravida. Sel viisil on mesilaspere suve lõpuks ette valmistatud ohutuks talvitumiseks. Varroalestadepopulatsioon on vähendatud miinimumini. Mesilased on uuenenud loomulikult teel ning nad toodavad järgmisel hooajal kõrge kvaliteediga mett.